

JASON HRIBAL

ΤΑ ΖΩΑ ΕΙΝΑΙ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ

Jason Hribal, *Τα ζώα είναι μέρος της εργατικής τάξης: Ξαναγράφοντας την ιστορία από τα κάτω*

©για την ελληνική γλώσσα: εκδόσεις OPOSITO

Αθήνα, Ιούλιος 2025

ISBN: 978-618-5833-05-3

Τίτλος πρωτοτύπου: *Animals are part of the working class*

Μετάφραση: Βαγγέλης Τσίρμπας

Επιμέλεια/διόρθωση: oposito

Σχέδιο εξωφύλλου: Ελεωνόρα Σπυριδάκη

Γραφιστική επιμέλεια/σελιδοποίηση: Κώστας Κεχαγιάς

Υπεύθυνος έκδοσης: Μιχάλης Μεντίνης

JASON HRIBAL

**ΤΑ ΖΩΑ ΕΙΝΑΙ ΜΕΡΟΣ ΤΗΣ
ΕΡΓΑΤΙΚΗΣ ΤΑΞΗΣ:**

Ξαναγράφοντας την ιστορία από τα κάτω

Μετάφραση: Βαγγέλης Τσίρμπας

Κασάτκα, η όρκα του Sea World

Πριν από τρεις εβδομάδες μια όρκα με το όνομα Κασάτκα βύθισε σκόπιμα τον εκπαιδευτή της στο νερό, σχεδόν μέχρι πνιγμού. Η Κασάτκα είναι μία από τις επτά όρκες-διασκεδάστριες του πάρκου Sea World της Νότιας Καλιφόρνιας. Οι αλυσίδες θεματικών πάρκων Sea World και Busch Gardens βρίσκονται σε έξι περιοχές των ΗΠΑ και ανήκουν στην αμερικανική εταιρεία Anheuser-Busch. Όπως γράφει η Σούζαν Ντέιβις στο *Spectacular Nature* (1997), τα εν λόγω ζωολογικά πάρκα είναι κερδοσκοπικές επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με στέλεχος του πάρκου, οι όρκες του Sea World δίνουν μέχρι και οχτώ παραστάσεις την ημέρα, 365 ημέρες τον χρόνο. Η Κασάτκα επιτέθηκε κατά τη διάρκεια της τελευταίας παράστασης της ημέρας. Οι παραστάσεις αποτελούνται από σύνθετες χορογραφίες και αρκετές πράξεις. Τα ακροβατικά είναι περίπλοκα· απαιτούν δεξιότητες, υπομονή, εργασία και ατέλειωτη προετοιμασία κάθε βδομάδα. Οι όρκες είναι περφόρμερ και διασκεδάστριες, όπως και να το δει κανείς.

Οι εμβληματικές ζωολογικές επιχειρήσεις όπως το Sea World προσελκύουν μεγάλες επενδύσεις. Τα πάρκα είναι τουριστικοί προορισμοί· περιλαμβάνουν ξενοδοχεία, εστιατόρια, παιχνίδια αναψυχής, μαθητικές κατασκηνώσεις, εκδηλώσεις, καταστήματα με αναμνηστικά είδη· φιλοξενούν εκθέσεις και παραστάσεις με ζώα· διοργανώνουν μεγάλα προγράμματα επιστημονικών ερευνών και εκτροφής ζώων. Το

παγκόσμιο εμπόριο εξωτικών ζώων είναι μια βιομηχανία πολλών εκατομμυρίων δολαρίων ετησίως. Για παράδειγμα, η ρωσική κυβέρνηση εμπορεύεται αιχμάλωτες όρκες. Αυτό δεν προκαλεί έκπληξη, καθώς η πώληση μίας μόνο όρκας μπορεί να αποφέρει έσοδα που φτάνουν το ένα εκατομμύριο δολάρια. Η «προστασία της φύσης» είναι πολύ επικερδής!

Πάντως στους ζωολογικούς κήπους και τα ενυδρεία δεν υπάρχει μόνο παραγωγή και κέρδος, περφόρμερ κι ένα κοινό «αιχμαλωτισμένο» από το εντυπωσιακό θέαμα. Η πράξη της Κασάτκα δεν ήταν ένα μεμονωμένο περιστατικό· ήταν το τρίτο βίαιο ξέσπασμα της όρκας. Το 1999 προσπάθησε να δαγκώσει τον ίδιο εκπαιδευτή κατά τη διάρκεια μιας επίδειξης· ο εκπαιδευτής διέφυγε σώος και αβλαβής, βγαίνοντας γρήγορα από την πισίνα. Εκπρόσωπος του πάρκου δήλωσε ότι μετά το συμβάν η Κασάτκα «στάλθηκε για συμπληρωματική εκπαίδευση και τροποποίηση συμπεριφοράς». Η όρκα είχε προσπαθήσει να δαγκώσει έναν εκπαιδευτή και παλαιότερα, το 1993. Δύο χρόνια πριν ο πατέρας της, περφόρμερ του ενυδρείου Sealand of the Pacific στον Καναδά, σκότωσε τον εκπαιδευτή του κατά τη διάρκεια επίδειξης. Τα αιχμάλωτα ζώα αντιστέκονται πιο συχνά απ' όσο νομίζουν οι περισσότεροι άνθρωποι.

Οι προβολείς συνήθως πέφτουν στις βιαιότερες πράξεις αντίστασης. Δαγκώνονται και κόβονται χέρια· ξεσκίζονται σάρκες· συνθλίβονται οστά· σκοτώνονται άνθρωποι. Το 2002 ο Μάντακορ, λευκός τίγρης με εξαετή εμπειρία στη σκηνή, αρνήθηκε να ξαπλώ-

σει κατά τη διάρκεια του σόου Siegfried and Roy στο Λας Βέγκας προκαλώντας την οργή του εκπαιδευτή του. Τότε ο τίγρης άρπαξε το χέρι του εκπαιδευτή και στη συνέχεια δέχθηκε απανωτά χτυπήματα στο κεφάλι με ένα μικρόφωνο. Κάποια στιγμή ο Μάντακορ άρχισε να σφίγγει τον λαιμό του εκπαιδευτή, ο οποίος παραλίγο να χάσει τη ζωή του. Άλλοι δεν είχαν την ίδια τύχη.

Ο ελέφαντας Μπέιμπ γεννήθηκε το 1876 στην Ινδία και άρχισε να εργάζεται δίνοντας παραστάσεις σε ένα αμερικανικό τσίρκο. Αφού ποδοπάτησε έναν εκπαιδευτή μέχρι θανάτου πωλήθηκε σε ζωολογικό κήπο στο Οχάιο. Τρία χρόνια αργότερα σκότωσε άλλον έναν εκπαιδευτή με τους χαυλιόδοντές του. Ο Μπέιμπ αντιστάθηκε τόσο πολύ καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του που η νεκρολογία του ήταν: «Ζώο που δολοφόνησε και εγκληματήσε. Εκτελέστηκε ύστερα από παραλυτικό εγκεφαλικό επεισόδιο». Σύμφωνα με έκθεση που δημοσίευσε το 1991 η Αμερικανική Ένωση Ζωολογικών Πάρκων και Ενυδρείων, δεκαοχτώ εκπαιδευτές σκοτώθηκαν από ελέφαντες στη Βόρεια Αμερική σε διάστημα είκοσι ετών – γεγονός που χάρισε σε αυτόν τον επαγγελματικό κλάδο τη θλιβερή διάκριση του υψηλότερου ποσοστού κατά κεφαλήν θνησιμότητας.

Μια άλλη μορφή αντίστασης που έχει τραβήξει την προσοχή είναι η απόδραση. Το 1922 ένας πίθηκος, άλλοτε επιδέξιος ποδηλάτης σε παραστάσεις βοντβίλ, προσπάθησε να το σκάσει από τον ζωολογικό κήπο του Τολίντο. Κατά τη διάρκεια της απόδρασης ο πίθη-